

Голуб (скорочено)

Патрік Зюскінд

Патрік Зюскінд

Голуб

Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

Коли сталася подія з голубом, яка зненацька перевернула його буття, Йонатану Ноелю було вже за 50. За попередні 20 років з ним не траплялося ніяких подій, і для нього чимось суттєвим могла стати хіба смерть. Він не любив подій, ненавидів такі, що порушували внутрішню рівновагу та руйнували загальний життєвий устрій. Більшість таких подій залишилися далеко позаду, у сивій давнині його дитинства та юності. Йонатан не любив згадувати про літній полудень у Шарентоні, деś у липні 1942-го, коли він повертався з риболовлі додому. Він зняв черевики й крокував босими ногами по теплому мокрому асфальту, чалапав по калюжах – неказанне задоволення... Вдома на кухні мами не було, залишився тільки її фартух, що висів на спинці стільця. Маму забрали, відвезли до Велодром д'Іверу, а потім до табору Дрансі, звідки всіх відправляли на Схід і звідки вже не було вороття. Кілька днів по тому зник і батько, і Йонатана з сестрою забрав дядько на свою ферму поблизу поселення Пюже в долині Дюранс, де й переховував їх до закінчення війни.

На початку 50-х Йонатан за вимогою дядька завербувався на службу до війська. Хлопець служив 3 роки. На другий рік його було відправлено до Індокитаю. Більшу частину третього року він провів у шпиталі з вогнепальним пораненням стопи та ноги, а також з амебною дизентерією. Коли весною 1945-го він повернувся до Пюже, його сестри там уже не було, вона буцімто виїхала до Канади. Дядько закомандував, щоб Йонатан невідкладно одружився, а саме з дівчиною на ймення Марі Бакуш із сусіднього селища Лорі, і Йонатан, який дівчину ніколи у вічі не бачив, слухняно зробив, як йому веліли. У шлюбі він сподівався знайти стан монотонного спокою й одноманітності. Однак чотири місяці по тому Марі народила хлопчика і тієї ж таки осені втекла з Марселя з одним туніським торговцем овочами...

З усіх цих подій Йонатан Ноель зробив висновок, що людям довіри немає і що, тільки тримаючись від них подалі, можна жити спокійно. Хлопець зібрав свої заощадження, склав валізу й подався до Парижа. Він знайшов роботу охоронця банку на вулиці де Севр і винайняв кімнату на шостому поверсі будинку на вулиці де ля Плянш. Його кімнатка номер 24 знаходилася у кінці коридору. Єдиними зручностями були ліжко, стіл, стілець, світильник і гачок для одягу. Лише у 60-х він мав можливість вмикати електричну плитку та електрокамін, провели водогін, а кімнати обладнали

умивальниками та бойлерами. А до того часу всі мешканці мансардного поверху, якщо всупереч забороні не користувалися спиртівками, вживали холодну їжу, спали в холодних кімнатах, прали, мили посуд та вмивалися холодною водою у єдиному вмивальнику в коридорі, поруч з дверима спільного туалету. Усе це не обходило Йонатана. Він прагнув не зручностей, а надійного притулку, який належав би лише йому, який захищав би його від неприємних життєвих несподіванок і звідки його ніхто не міг би вигнати.

Йонатан Ноель винаймав цю кімнату за 5 000 старих франків на місяць, ходив звідтіля щоранку на вулицю де Севр, що знаходилася неподалік, на роботу. У неділю він взагалі не виходив з дому. Так він і жив у спокої та достатку, з року в рік, з десятиріччя в десятиріччя.

Певні зовнішні речі, такі як орендна плата та самі орендарі, зазнавали протягом цього часу змін. Йонатанів номер 24 перетворився з часом на порівняно комфортабельне житло. Він придбав собі нове ліжко, вбудував шафу, покрити сірим килимом сім з половиною квадратних метрів підлоги, куточок з умивальником та плиткою оббив червоними шпалерами. Він мав радіоприймач, телевізор та праску. Свої продукти харчування він більше не вивішував у торбинці за вікно, а зберігав їх у маленькому холодильничку. Над ліжком він прикріпив полицю, на якій стояло не менше сімнадцяти книг. Під ліжком зберігався десяток пляшок червоного вина, пляшку Chateau Cheval Blanc grand cru classe він тримав до дня свого виходу на пенсію в 1998 році. Через численні покупки кімната стала ще меншою і була схожа на корабельну каюту чи купе класу "люкс" спального вагона. Вона була й залишалася надалі для Йонатана надійним острівцем у ненадійному світі. Вона насправді була тим єдиним, що в його житті виявилось надійним. Він хотів купити кімнату і навіть уклав договір з її власницею, мадам Лассаль. Вона мала коштувати 55 000 нових франків. 47 000 Йонатан уже сплатив.

Та в серпні 1984-го, одного п'ятничного ранку, сталася пригода з голубом.

* * *

Йонатан саме піднявся з ліжка. Він хотів відвідати туалет. Перш ніж відчинити двері, він притулив вухо до дверної шпарини й прислухався, чи нікого немає в коридорі. Він не любив здибуватися із сусідами, до того ж уранці, в піжамах й банному халаті, і вже аж ніяк не по дорозі до вбиральні. Таке трапилося з ним один-однісінький раз, влітку 1959-го, двадцять п'ять років тому, і він досі здригався, згадуючи про це.

На коридорі нікого не було, і він хотів уже переступити поріг своєї кімнати, коли побачив голуба, що сидів перед дверима. Схиливши голову, голуб позирав на Йонатана своїм лівим оком. Воно здавалося не відвертим, не лукавим, а якимось зовсім неживим. Жодного блиску, жодного промінчика не було в цьому оці, жодної живої іскорки. Це було око без погляду. І воно зирило на Йонатана, який був наляканий до смерті.

Йонатан заляк на порозі своєї кімнати. Дві повіки зімкнулися на оці голуба. Від справжнього жаху Йонатану волосся стало дибки. Одним махом він заскочив до кімнати і зачинив двері. Його тіло тремтіло, серце несамовито калатало. Першим спало

на думку, що в нього починається інфаркт, серцевий напад, чи, принаймні, судинний колапс. Та коли він ліг, усе пройшло. Але в мозку вирувала безладна маса абсолютно некерованих страхітливих думок. "Тобі кінець! – каркало щось. – Ти старий, і тобі кінець, якщо вже голуб перелякав тебе на смерть... Ти помреш, Йонатане, ти помреш, якщо не зараз, то незабаром, а твоє життя було неправильним, ти змарнував його, бо навіть голубові під силу підірвати його, ти мав би його вбити, але ти не можеш його вбити... але жити з ним ти так само не можеш, ніколи; в одному будинку, де живе голуб, людина більше жити не може..."

Ось так кричало й хрипіло в його голові, і Йонатан був настільки розгублений і збентежений, що почав молитися. Ледве він встиг доказати молитву, як відчув нагальну потребу помочитися. Він не міг вийти, тому помочився в раковину. Він ніколи раніше не робив такого. Він ніколи не міг би подумати, що зможе так низько опуститися. Йонатан ретельно помив і почистив раковину.

Було чверть по сьомій. Чверть по восьмій він мав бути в банку. "...Що, коли ти насправді пройдеш повз жахливу тварину до дверей, неушкодженим дістанешся до сходового майданчика і потрапиш у безпечне місце? Ти зможеш піти на роботу, щасливо пережити день. Але що ти робитимеш потім? Куди підеш сьогодні ввечері? Де проведеш ніч?" — думав Йонатан. Бо він ясно усвідомлював, що, втікши від голуба один раз, він не хотів зустрітися з ним удруге. Отже, він мав бути готовим провести цю, а можливо, й кілька наступних ночей у пансіоні. Це означало, що йому необхідно взяти з собою якісь речі. Йонатан підрахував, що має достатньо грошей і цінних речей, за які би міг мешкати в готелі до кінця року та ще й виплатити мадам Лассаль 8 000 франків. А з першого січня становище покращиться, бо тоді він буде вже власником кімнати й не муситиме платити за оренду. А голуб зиму, може, й не переживе.

Йонатан витяг валізу, зібрав речі, вдягнувся в звичайну уніформу: сірі штани, синю сорочку, шкіряний піджак, шкіряну портупею з кобурою для пістолета, сірий службовий кашкет. Потім він озброївся для зустрічі з голубом. Найбільшу огиду викликала в нього думка про те, що той міг би до нього якось доторкнутися. Тому він взяв грубі високі шкіряні чоботи з натуральним ягнячим хутром усередині, які використовував хіба що в січні чи лютому, вбрався в зимове пальто, навколо шиї намотав вовняний шарф аж до підборіддя, а руки захистив шкіряними рукавицями з підкладкою. У праву руку він взяв парасоль.

Він притулив вухо до дверей. Нічого не було чути. Визирнувши, побачив, що голуба нема. На підлозі був лише слід і маленька пір'їнка. Йонатан здригнувся від огиди. Цілий шматок коридору, куди сягало його око, був заляпаний смарагдово-зеленими, волого-блискучими кляксами. Він відчинив двері повністю. І тут він побачив голуба. Він сидів праворуч на відстані пів метра, в самісінькому кінці коридору, в куточку. Йонатан вирішив удавати, ніби голуба більше не існує. Він витяг валізу і почав тікати до виходу.

Лише досягнувши сходового майданчика, він на мить спинився, побачивши ще раз голуба. З огидою він одвернувся і почав спускатися сходами. В цю мить він був переконаний, що ніколи не зможе сюди повернутися.

* * *

На сходовому майданчику другого поверху він згадав, що усе ще одягнений у зимове пальто, шарф та взутий у хутрянні чоботи. Він перевдягнувся і перевзувся. Пальто взяв у руки, мовляв, несе у хімчистку, а одяг з валізи ніби несе у пральню.

У дворі він наштотхнувся на консьєржку. Відчувши, що його впіймали, він аж заспотикався. Мадам Рокар і Йонатан ніколи не розмовляли одне з одним, лише віталися. Не те щоб він щось мав проти неї. Вона не була неприємною особою, просто була як усі консьєржки: невизначеного віку, між під 50 та під 70; ходила перевальцем, мала повнувату фігуру, блідий колір обличчя та затхлий запах. Жодна людина у світі не звертала так часто та ще й такої пильної уваги на Йонатана, як мадам Рокар. Друзів у нього не було. У банку він належав, так би мовити, до майна. Клієнти сприймали його як аксесуар, а не як особу. Одна-єдина мадам Рокар знала й упізнавала його щодня, даруючи йому щонайменше двічі на день свою безсоромну увагу. Йонатан сприймав її погляди неначе тихі докори, і щоразу, коли проходив повз неї, у ньому закипала коротка, гаряча хвиля обурення.

І оскільки він сьогодні через події, що сталися, був особливо вразливий, то погляди мадам Рокар дошкуляли йому особливо боляче. Майже проминувши мадам Рокар, він зупинився, поставив свою валізу, поклав на неї зимове пальто й повернувся назад. "Мадам! Я маю вам дещо сказати", — говорив Йонатан. І він розповів, що перед його кімнатою сидить голуб, який загидив послідом увесь коридор сьомого поверху. Він припустив, що хтось відчинив вікно на коридорі, і птах залетів у будинок. Йонатан навіть сказав, що за правилами внутрішнього розпорядку те вікно відчиняти не можна, а підлога в коридорі має бути чистою. "То треба вигнати голуба та зачинити вікно", — сказала мадам Рокар. Вона промовила це так, ніби йшлося про найпростішу річ на світі. Йонатан сказав, що не може прогнати голуба, бо дуже поспішає. Тоді консьєржка сказала, що про все подбає, і пішла у свою вбиральню. "Ні про що вона не подбає, — подумав він, — ні про що. Та й навіщо воно їй треба?.."

* * *

Рівно о восьмій годині п'ятнадцять хвилин Йонатан був перед банком, саме на п'ять хвилин раніше, ніж прибули заступник директора мес'є Вільман та мадам Рок, старша касирка. Всі разом вони відчинили головний портал. Потім мадам Рок та мес'є Вільман зникли в підвалі, а Йонатан, сховавши свої речі в гардеробі поруч з туалетами, зайняв своє місце біля внутрішніх скляних броне дверей та почав запускати співробітників, що поступово надходили. О восьмій сорок п'ять увесь персонал зібрався, кожен розмістився на своєму робочому місці за віконечками, і Йонатан вийшов з банку, щоб зайняти свій пост на мармурових східцях перед головним порталом. Почалося його безпосереднє чергування.

Це чергування ось уже протягом 30 років полягало ні в чому іншому, як у тому, що

Йонатан у першій половині дня з 9 до 13 та з 14.30 до 17.30 простоював перед порталом або патрулював розміреним кроком туди-сюди на найнижчій із трьох мармурових сходинок. Зранку ще була невеличка перерва, викликана поважним заїздом чорного лімузина месьє Рьоделя, директора. Необхідно було залишити пост на мармуровій сходинці, пробігти до в'їзних воріт на задвірку, відсунути важкі металеві ґрати, шанобливо привітати і пропустити лімузин. Міг ще приїхати броньований автомобіль "Служби перевезення коштовностей Брінка", який теж треба було пропустити.

Одного разу Йонатан порахував, що до пенсії час його стояння на цих трьох мармурових сходинках становитиме 75 000 годин. Таким чином, він буде єдиною людиною у всьому Парижі, а може, й у всій Франції, яка найдовше простояла на одному й тому самому місці.

Йонатан вважав, що він наче сфінкс. Він впливав не дією, а звичайною тілесною присутністю. Бо влада сфінкса і охоронця була не інструментальна, а символічна.

Та сьогодні все було інакше. Сьогодні Йонатанові ніде не вдавалося зберігати свою сфінксівську незворушність. Йому було важко стояти, у нього виникло бажання чухатися. У нього ряхтіло перед очима. Йонатан уже думав, що має проблеми з зором, або у нього навіть пухлина у голові. За такими думками він навіть запізнився відкрити ворота для чорного лімузина месьє Рьоделя! Після такого Йонатан уже думав, що його звільнять.

Згодом його стан погіршився, піт заливав йому обличчя, йому стало млосно. Він розвернувся, ступив на другу сходинку, потім на третю, доки опинився в затінку перед колоною біля зовнішніх броньованих дверей. Він обережно сперся на власні руки, на колону. Він сперся вперше за весь тридцятирічний час своєї служби. На кілька секунд він заплющив очі. Так йому було соромно.

* * *

Під час обідньої перерви він вийняв із гардероба валізу, пальто та парасоль, пішов на вулицю Сан-Пласід і в невеличкому готелі зняв найдешевшу кімнату, залишивши свої речі у приймальні. В одній із яток купив собі дві булочки з родзинками та пакет молока, подався до скверу Бусіко – невеличкого парку. Сівши на лавочку в затінку, він почав їсти.

* * *

Двома лавочками далі розмістився клошар (бездомний бродяга). Він теж їв. Мав пляшку білого вина, пів багета, пакунок з копченими сардинами. Йонатан знав цього чоловіка. Взимку він завжди сидів біля входу до складу універсаму на ґратах над котельним приміщенням, а влітку – перед бутіками на вулиці де Севр, або біля portalу Міжнародної місії, або біля поштамту. Він кілька десятиліть мешкав у цьому кварталі, так само довго, як і Йонатан. І Йонатан пригадав, як тоді, тридцять років тому, коли він побачив цього чоловіка вперше, його охопило щось на зразок гнівної заздрості до безтурботного способу життя цієї людини. У той час як Йонатан щодня працював, той вмощувався зручненько на шматку картону, та ще й покурював, чекаючи милостині.

Здавалося, що клошар ніколи не мав поганого настрою, навіть тоді, коли капелюх залишався порожнім; здавалося, що він ніколи не страждав, не хворів чи бодай нудьгував.

* * *

Але одного разу, в середині шістдесятих, восени, коли Йонатан ішов до поштамту на вулиці Дюпін, він помітив клошара на протилежному боці вулиці; той сидів навпочіпки між двома автомобілями, справляючи нужду.

* * *

Таким жалюгідним, таким нудотним, таким жахливим було це видовище, що Йонатан досі здригався, пригадуючи це. Через якусь мить несамовитого заціпеніння він утік до рятівного поштамту, заплатив за електроенергію, купив ще поштових марок, хоч вони йому були непотрібні, просто щоб не застати більше клошара за його справою.

* * *

З того часу в душі Йонатана згасло будь-яке почуття заздрості до клошара. Якщо досі ще час від часу він сумнівався, чи є сенс людині проводити третину свого життя, стоячи біля воріт банку, відчиняти принагідно браму, віддавати честь перед лімузином директора, постійно одне й те ж, то зараз відповідь чітко стояла в нього перед очима, як та жахлива картина, побачена на вулиці Дюпін: так, це мало сенс. Бо це захищало його від того, щоб бути вимушеним привселюдно оголювати свій зад і срати на дорозі. Якщо не мати можливості у великому місті зачинити за собою двері, щоб випорожнитися, хай навіть це двері спільної вбиральні в коридорі, якщо в когось відбирають можливість сховатися від стороннього ока, то всі інші свободи нічого не варті. Тоді життя втрачає будь-який сенс. Тоді було б ліпше померти.

Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

* * *

Щойно Йонатан зрозумів, що суть людської свободи полягає в наявності вбиральні на поверсі, як його охопило почуття глибокого морального задоволення. Він таки вірно влаштував своє життя! З того часу він упевненіше стояв на ногах біля банківських воріт. Він стояв там, ніби вилитий із бронзи. Те солідне самовдоволення і самовпевненість, які він досі помічав у клошара, наповнили його самого немов розплавлений метал, зробивши його тяжчим. Надалі ніщо не могло його спантеличити або спричинити сумніви. Він досягнув рівноваги сфінкса, а клошар був йому байдужий.

Клошар на лавці з протилежного боку закінчив свою трапезу. Після їжі він ліг спати на лавці. Він спав міцно і мирно. Йонатан роздивлявся його. І під час цього роздивляння його охопив дивний неспокій. Цей неспокій був спричинений не заздрістю, як колись, а захопленням: як таке може бути, що цей чоловік, якому вже понад п'ятдесят років, усе ще живе? Хіба він не повинен був давно померти з голоду, замерзнути або віддати кінці від цирозу печінки? Натомість він їв і пив з неабияким апетитом, спав сном праведника і у своїх латаних штанах та у своєму бавовняному

піджаку справляв враження досить стабільної особистості, тоді як він, Йонатан, на 53 році життя опинився раптом у глибокій кризі, яка похитнула увесь його старанно вибудований плин життя. Так, йому було страшно! Раптом він страшенно злякався, уявивши себе на місці того волоцюги на лавці. Якщо він сьогодні прогавив лімузин, то завтра може прогавити всю службу або загубити ключ від головної брами. І його звільнять. На соціальні виплати жодна людина не проживе, а свою кімнату він й без того вже давно втратив, там тепер живе голуб.

У нього пересохло в роті. Він вирішив йти з парку. Йонатан уже був на вулиці де Севр, коли раптом пригадав, що залишив на лавочці порожній пакет з-під молока. Він ще ніколи не викидав сміття просто так і не залишав нічого на лавочках у парку, тому розвернувся й попростував назад у парк. Та коли забирав пакет з-під молока, зачепився штанами за гвинт, що стирчав у лавці, і роздер штани вниз по стегну. Виникла не просто непомітна щілина у тканині, а справжня дірка. Йонатан відчув, як адреналін шугонув у кров. Йому здавалося, що не лише в його штанах, а й у власній плоті з'яє рана довжиною в 12 сантиметрів, з якої витікає його кров, його життя.

У продуктовому відділі універсаму "Бон Марше", що на розі вулиці дю Бак, була кравчиня. Та коли Йонатан прийшов туди, кравчиня – мадам Топель, сказала, що зараз не зможе зашити, бо є черга. Тож він міг принести штани лише в понеділок, і вони були б готові через три тижні. У відділі канцтоварів Йонатан купив липку стрічку. Нею й заклеїв розрив на штанах, щоб трикутний прапорець не теліпався як попало. Потому він повернувся на роботу.

* * *

Другу половину дня він провів у настрої жалю та люті. Він стояв перед банком, ліва рука вільно звисала, щоб прикрити заклеєне місце на стегні. Замість цього, щоб стояти впевнено, йому довелося розставити ноги так, як це роблять дурнуваті хлопчиська. Йому здавалося, що він перетворився на каліку, на карикатуру охоронця, на карикатуру себе самого. Він зневажав себе. Він ненавидів себе в ці хвилини. Він пітнів, і одяг прилип до нього, мов друга шкіра. Він зараз хотів страждати. Що більше він страждатиме, то краще. Його накопичена ненависть вилилася звичайною ненавистю на зовнішній світ. Усе, що потрапляло до його поля зору, Йонатан покривав гидотною пеленою своєї ненависті. Він спостерігав працівників і відвідувачів кафе навпроти, і просто ненавидів їх. Йонатан ненавидів водіїв, які їхали вулицею де Севр туди-сюди. Йому страшенно захотілося вийняти свій пістолет і вистрілити кудись. Але він не зробив нічого. Він продовжував стояти, пітнів і не рушив з місця. Він не стріляв тому, що він взагалі нездатний був на фізичне чи словесне насилля. Він не був злочинцем. Він був страдником.

Близько п'ятої години пополудні він перебував у такому безнадійному стані, що, здавалося, він тут помре. У нього було відчуття, що він постарів років на двадцять і на двадцять сантиметрів поменшав. Він був виснаженим і спустошеним, спаленим і розваленим, як той кам'яний сфінкс через п'ять тисяч років. Йому хотілося знепритомніти, впасти на коліна, зламатися. Він з усієї сили напружився, щоб утратити

свідомість і зламатися. Дитиною він умів робити щось подібне. Він міг плакати завжди, коли хотів; він умів затримувати дихання настільки, щоб знепритомніти або змушувати серце пропускати удар. Та зараз міг лише стояти, приймаючи все, що випало на його долю.

Раптом він почув тихе гудіння лімузина пана Рьоделя. Йонатан відчув, як щось тріснуло в суглобах і як повернувся хребет. Він побіг і пропустив лімузин. Усе це він проробив абсолютно автоматично. Але він послав услід лімузинові пана Рьоделя гіркий і сердитий погляд та купу німих прокльонів.

Коли він знову повернувся на своє місце, у ньому згас і вогонь гніву, цей останній, його власний імпульс. Йонатан здавався собі мізерним, зморщеним гномом у величезній будівлі чужого тулуба. О 17.30 месє Вільман прокричав: "Ми закриваємося!". Тоді маріонетково-людський механізм Йонатан Ноель хвацько завівся, увійшов до банку, став за пульт управління пристроєм електроблокування, увімкнув його й натиснув поперемінно на обидві кнопки для внутрішніх та зовнішніх бронедверей, щоб випустити працівників; потім заблокував разом з мадам Рок вогнетривкі двері до сейфової зали, увімкнув разом з месє Вільманом сигнальний пристрій, знову відключив електроблокування дверей, разом з мадам Рок та месє Вільманом залишив приміщення банку і замкнув ґратчасті віконниці. Потому він зобразив легкий дерев'яний уклін перед мадам Рок та месє Вільманом, побажав обом гарного вечора та чудового вікенду, і, поважно зачекавши, доки обоє віддалилися на кілька кроків, долучився до потоку перехожих.

* * *

Йонатан пішов до Люксембурзького саду. Зайшовши до парку, він намотав три кола на зовнішній, найдовшій дорозі; потім повернув на південь і попрямував до монпарнаського кладовища, обійшов його два рази. Потім пройшов увесь п'ятнадцятий округ аж до Сени й уздовж Сени на північний схід у сьомий і далі – до шостого округу, все далі й далі й знову до Люксембурзького саду; і щойно він туди дочалапав, як парк закрився. Могла бути вже дев'ята година вечора, але й досі було видно, як удень. Повітря було м'яке й трохи пахло квітами. Стало тихо. Париж вечеряв.

Раптом він відчув, як стомився. Він хотів їсти. неподалік був ресторан, але він не міг піти туди в такому стані, спітнілий і смердючий, та ще й з розірваними штанами. Йонатан зібрався йти до готелю. По дорозі туди знаходилася туніська крамниця. Він купив баночку сардин в олії, маленьку грудочку бринзи, грушу, пляшку червоного вина й лаваш.

* * *

Номер готелю був ще меншим, ніж кімната на вулиці де ля Плянш. Кімната мала форму труни, та й була вона не надто просторішою за труну. Біля однієї поздовжньої стіни стояло ліжко, біля іншої – був прикріплений умивальник з раковиною та відкидним біде. Над умивальником, майже під самісінькою стелею, було врізане віконце, що скидалося більше на кватирку.

* * *

Сидячи в майці та підштаниках на краю ліжка, Йонатан їв. Замість столу він підставив собі стілець, поставив на нього валізу та ще й постелив на ній торбинку для закупів. Йонатанові здавалося, що він ніколи в житті не пробував смачнішої їжі, ніж у цю мить. Він їв дуже повільно, бо думав, ніби ця трапеза в нього остання.

Якусь мить він продовжував замріяно сидіти, облизуючи зуби, перш ніж доїв рештки хліба й допив вино. Потім прибрав, вимив руки й пішов спати. Вовняну ковдру він скрутив у ногах і вкрився тільки простирадлом. Тоді погасив світло. Було страшенно душно. "Завтра я накладу на себе руки", – сказав він, після чого заснув.

Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

* * *

Уночі була гроза. Протягом двох годин вона ніяк не починалася. Під простирадлом не було жодного поруху. Місто тремтіло в невимовній напрузі, ніби саме було грозою й збиралося луснути проти неба. Та ось нарешті, десь під ранок, вдарило, один-єдиний раз, але так потужно, наче вибухнуло ціле місто. Йонатан підскочив у ліжку. Він подумав про кінець світу, всесвітню катастрофу, землетрус, атомну бомбу. Але раптом усе стихло. Ця раптова тиша була ще жахливішою за вирування кінця світу. Бо Йонатанові здавалося, ніби крім нього не було більше нічого. Він відчував лише несамопитий стукіт свого серця та тремтіння власного тіла. Його нудило.

Та ось він все-таки щось помітив, а саме слабенький проблиск праворуч зверху, трішечки світла. І він втупився в нього, вчепився за нього очима. Йому здавалося, що він в погребі в батьківській хаті, він ще дитина, йому тільки наснилося, що він дорослий, гидкий старий охоронець у Парижі, але він дітвак, надворі – війна, а він тут у полоні, контужений і забутий. І раптом Йонатан зрозумів, що хоче, щоб хтось прийшов, щоб були люди. Він не може жити без інших людей!

Він збирався крикнути. Але раптом почув якісь звуки. Звідкілясь долинав стукіт. До Йонатана дійшло, що це – шум дощу. І тоді все стало на місце. Йонатан розпізнав у світлій квадратній плямі отвір вікна, а в сутінках роздивився обриси готельної кімнати, рукомийник, стілець, валізу, стіни. Він випустив зі стиснутих кулаків матрац, підсунув ноги до грудей і обхопив їх руками. Ось так скоцюрбившись, він продовжував сидіти, довго, може з пів години, і слухав шум дощу.

Потім він встав і одягнувся. Взявши валізу, пальто й парасольку, вийшов з кімнати. Тихенько спустився сходами. Він вийшов на свободу.

* * *

Надворі його огорнув прохолодний сизий світанок. Дощ уже не йшов. Йонатан подався вниз до вулиці де Севр. Ніде не було видно ані людей, ані автівок. З кожним кроком його мокрі підшви гучніше хляпали об мокрий асфальт. У нього з'явилося величезне бажання скинути і шкарпетки, й черевики та йти далі босим, але він не зробив цього. Він побачив на тротуарі особливо красиву й широку калюжу, й прочалапав по ній пласкими, мокрими підшвами. Це було неперевершено, він

насолоджувався цією дитячою шкодою, як величезною, знову здобутою свободою. Таким окриленим і щасливим він прибув на вулицю де ля Плянш, пройшов до будинку, промайнув повз закриту швейцарську мадам Рокар, пересік задвірок та піднявся вузькими сходами службового під'їзду.

І тільки вгорі, перед сьомим поверхом, його охопив страх перед кінцем дороги: там, нагорі, чекає страшна тварина – голуб. Він поставив валізу й зупинився, хоч залишалося всього п'ять сходинок. Він не збирався повертатися. Він хотів лише хвилику перепочити, перевести подих, заспокоїти серцебиття, перш ніж здолати останній шматок дороги.

З помешкання господарів він почув перші звуки ранкового пробудження: дзенькіт чашок, приглушений удар дверцят холодильника, тиху музику з радіоприймача. І тоді він раптом відчув знайомий аромат кави мадам Лассаль; і коли він вдихнув його кілька разів, йому здалося, що він смакує ту каву. Взявши валізу, він пішов далі. Страх залишив його.

Зайшовши до коридору, він одразу помітив дві речі: зачинене вікно та ганчірку, що сохла над раковиною біля вбиральні. Коридор був зовсім порожній. Голуб зник. Плями на підлозі були витерті. Жодна пір'їнка, жодна пушинка не тремтіла більше на червоних кахлях.

Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу